NINA BUIMESTRU

Institutul de Filologie
(Chişinău)

VERBELE *A FI* ŞI *A AVEA*

Abstract

In this article the verbs „to have" and „to be" and their usage are examined from semantic and syntactic points of view. Both verbs are used as auxiliary verbs but only the verb „to have" can take a direct object. „To have" and „to be" can be also treated as auxiliary verbs of modality and the type of predicate determines the choice of these verbs. From the semantic point of view, these verbs (in some cases they can be interchangeable) can have a possessive, time, constancy and place meanings.

Istoria luptei între cele doua verbe *a fi* şi *a avea* poate fi interpretată în două moduri.

Găsim şi astăzi cazuri, unde ne-am aştepta să se întrebuinţeze *a avea* şi totuşi mai apare *a fi. A avea* a cucerit treptat poziţiile lui *a fi.* Mai e de semnalat faptul că *a avea* auxiliar a înlocuit vechea formă *cartea a fost citită de mine* cu *am o carte citită, are mulţi oameni* şi *sunt mulţi oameni*, *avem printre noi* şi *este printre noi*.

A fi şi *a avea* ca verbe nepredicative auxiliare morfologice intră în relaţie de structură cu forme verbale şi ajută, în calitate de segmente delexicalizate (asemantice, de morfeme analitice discontinue) la realizarea modurilor, timpurilor şi a diatezelor. Verbe abstracte, care dispun în structurile amintite de forme neaccentuate, complet gramaticalizate.

Opoziţia specializat/ nonspecializat stă în cazul paradigmelor acestor verbe la baza distincţiei nepredicativ/ predicativ. Verbul *a fi* nepredicativ auxiliar sintactic lipsit mai mult sau mai puţin de conţinutul său lexical abstract formează cu numele predicativ unitatea sintactică denumită *predicat nominal* (atunci când auxiliarul sintactic se află la un mod personal) sau construcţii nominale infinitivale, gerunziale, participiale şi de supin, contractante ale altor funcţii sintactice decât aceea de predicat (atunci când auxiliarul sintactic se află la un mod nepersonal).

Ion este medic (în predicat) *Fiind bolnav, n-a putut veni* (complement circumstanţial de cauză) *a fi* poate exprima un raport de determinare predicativă bilaterală, poate guverna în acelaşi context două nominative (reprezentate prin subiect şi nume predicativ).

Verbul copulativ *a fi* este lipsit total de conţinutul său lexical iniţial, aflându-se pe cea mai înaltă treaptă de abstractizare şi gramaticalizare; el este un element care participă exclusiv funcţional la formarea predicatului nominal. Verbul *a fi* este abstract prin origine şi intranzitiv (prin conţinut şi comportament). Unele dintre verbele semicopulative, când sunt folosite ca verbe predicative, autonome, devin verbe tranzitive, în anumite contexte: *a ajunge, a constitui, a însemna, a rămâne, a reprezenta*. Iar verbul *a fi* este întotdeauna intranzitiv.

Verbele *a fi* şi *a avea* se pot comporta ca verbe nepredicative auxiliare morfologice, ca auxiliare de modalitate. Întrucât verbele auxiliare de modalitate alcătuiesc o categorie neconturată precis în limba română, din punct de vedere gramatical ele au suscitat şi

BDD-A6906 © 2011 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:47 UTC)

suscită încă discuţii. Aceste verbe sunt abstracte şi exprimă, prin conţinutul lor lexical, oarecum sărac, ideile modale de necesitate, de posibilitate, probabilitate iminentă sau de irealitate a unui proces, de voinţă şi de dorinţă.

Noi avem (trebuie) să pregătim o serbare. El nu are (trebuie) a-ţi cere nimic. Eu am (trebuie) de revizuit programul (iminentă). *Când este (trebuie) să dai peste necaz, stai în loc şi-l aştepţi.*

Aceste îmbinări ocazionale nu alcătuiesc unităţi gramaticale, ci numai complexe semantice neajunse în stadiul gramaticalizării în cadrul cărora verbele de modalitate îşi păstrează sau dobândesc sensuri distincte de cele ale verbelor următoare; în aceste situaţii avem de a face cu verbe care exprimă lexical ideile de modalitate şi care-şi păstrează independenţa sintactică (formând singure nişte predicate verbale, atunci când se află la un mod predicativ). În raport cu calităţile lor, infinitivele şi supinele care le formează îndeplinesc în propoziţiile, în care sunt incluse funcţiile de compliment direct după *a avea* verb personal şi tranzitiv. Participiile cu sens pasiv, funcţia de predicat verbal cu auxiliarul morfologic *a fi* eliptic în nişte subordonate subiective *a trebui* şi *a se cuveni*, iar conjunctivele funcţia de predicate verbale în nişte subordonate subiective (după *a trebui, a se putea, a se cădea, a se cuveni, a fi* sau în nişte subordonate completive directe după *a avea.* Numai verbele tranzitive pot avea diateza pasivă. Verbul *a avea* nu are diateză pasivă .

Mai mulţi savanţi ca Gueron, Teillier, Cottell, Cowper afirmau că verbul *a avea* pe lângă valoarea de posesie, mai are şi aşa valori ca:

Maria are o carte. (posesie) *Maria are cartea ta în birou*. (Cottell, 1984) – sens locativ. *Maria are părul blond.* (Furucawa, 1987) – sens de permanenţă. Aceste exemple demonstrează că *a avea* permite mai multe relaţii semantice.

Şi totuşi care ar fi interpretările asociative ale verbului *a avea*, există un singur verb *a avea.* Din punct de vedere semantic acest verb în exemplele citate nu are nici o structură lexicală.

Frazele *Maria are frică* şi *Maria este fricoasă* au aceiaşi semnificaţie. Verbele *a avea* şi *a fi* diferă doar prin proprietăţile cauzale. *A avea* are complement direct, iar *a fi* un nume predicativ.

Această carte este a Mariei. Maria are o carte.

Aceste doua construcţii sunt inversate în raport semantic. În primul exemplu elementul posedat ocupă poziţia de subiect şi precedă posesorul. În al doilea exemplu posesorul ocupă prima poziţie.

Verbul *a avea* semiauxiliar, sinonim cu *a fi* exprimă valori de ireal: *Aveam să cad* şi de potenţial *I l-am dat: ce aveam să fac.*

Semiauxiliarele de timp *a avea* şi *a fi* exprimă relaţii de esenţă temporală, mai adesea de posterioritate faţă de o acţiune verbală, desfăşurată în trecut, introduc două perspective ale naraţiunii şi a subiectului vorbitor; exprimând şi o acţiune posterioara faţă de momentul desfăşurării evenimentelor naraţiunii, dar anterioară faţă de momentul vorbirii: *Până atunci mai avea să treacă multă vreme.*

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. Al. Graur, *Studii de lingvistică generală*. Editura Academiei Romane, 1960.

2. *Curs de gramatică istorică a limbii române*. Chişinău, Lumina, 1991.

3. Ştefania Popescu, *Culegere de exerciţii gramaticale cu noţiuni de morfologie şi sintaxă*. Editura didactică şi pedagogică, 1968.

BDD-A6906 © 2011 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:51:47 UTC)